

Convention on

Biological Diversity

**KONVENCIJA O BIOLOŠKOJ
RAZNOVRSNOSTI**

**Convention on biological diversity
Rio de Janeiro
05.06.1992**

UVOD

Strane ugovornice.

Svjesne stvarne vrijednosti biološke raznovrsnosti i ekoloških, genetičkih i društvenih, naučnih, obrazovnih, kulturnih, rekreativnih i estetskih vrijednosti biološke raznovrsnosti i njenih komponenti,

Takođe svjesne važnosti biološke raznovrsnosti za evoluciju i očuvanje sistema za održavanje života biosfere,

Potvrđujući da je očuvanje biološke raznovrsnosti zajednička briga čovječanstva,

Ponovo potvrđujući da države imaju suverena prava na sopstvene biološke resurse,

Takođe potvrđujući da su države odgovorne za očuvanje svoje biološke raznovrsnosti i korišćenje sopstvenih bioloških resursa na održiv način,

Zabrinute zbog činjenice da se biološka raznovrsnost značajno smanjuje zbog određenih ljudskih aktivnosti,

Svjesne opšteg nedostatka informacija i znanja o biološkoj raznovrsnosti i hitnoj potrebi za razvijanje naučnih, tehničkih i institucionalnih kapaciteta kako bi se obezbijedilo sticanje osnovnog znanja na osnovu koga bi se planirale i primjenjivale odgovarajuće mjere,

Konstatujući da je od vitalne važnosti anticipirati, sprečavati i suzbijati uzroke značajnog smanjenja ili gubitka biološke raznovrsnosti na samom izvoru,

Takođe konstatujući da kada postoji pretnja značajnog smanjenja ili gubitka biološke raznovrsnosti, ne treba koristiti nedostatak pune naučne sigurnosti kao razlog za odlaganje mjera usmjerenih na izbjegavanje ili smanjenje takve prijetnje,

Dalje konstatujući da je osnovni zahtjev za očuvanje biološke raznovrsnosti, in-situ očuvanje ekosistema i prirodnih staništa i održanje i obnova populacija vrsti sposobnih za život u njihovom prirodnom okruženju,

Dalje konstatujući da ex-situ mjere, po mogućstvu preduzete od Strane zemlje porijekla, takođe imaju važnu ulogu,

Uvažavajući veliku i tradicionalnu zavisnost od bioloških resursa, mnogih starosjedilačkih i lokalnih zajednica koje se drže tradicionalnog načina života i činjenicu da je poželjno pravedno dijeliti koristi koje proističu iz korišćenja tradicionalnog znanja, inovacija i praksi koje se odnose na očuvanje biološke raznovrsnosti i održivog korišćenja njegovih komponenti,

Takođe uvažavajući vitalnu ulogu koju igraju žene u očuvanju i održivom korišćenju biološke raznovrsnosti i potvrđujući potrebu punog učešća žena na svim nivoima kreiranja politike i primjene očuvanja biološke raznovrsnosti,

Naglašavajući važnost i potrebu unapređenja međunarodne, regionalne i globalne saradnje između država i međuvladinih organizacija i nevladinog sektora radi očuvanja biološke raznovrsnosti i održivog korišćenja njegovih komponenti,

Uvažavajući da se može očekivati da obezbjeđenje novih i dodatnih finansijskih sredstava i odgovarajućeg pristupa odnosnim tehnologijama dovede do znatnih promjena kada je riječ o sposobnosti svijeta da rješava pitanja gubitka biološke raznovrsnosti,

Dalje uvažavajući da su potrebni posebni naponi kako bi se zadovoljile potrebe zemalja u razvoju uključujući i obezbjeđenje novih dodatnih finansijskih sredstava i odgovarajućeg pristupa odnosnim tehnologijama,

Konstatujući u ovom pogledu posebne uslove najmanje razvijenih zemalja i malih ostrvskih država,

Uvažavajući da su potrebna značajna ulaganja za očuvanje biološke raznovrsnosti i da se očekuje širok spektar ekoloških, ekonomskih i socijalnih koristi od ovih ulaganja,

Uvažavajući da su ekonomski i socijalni razvoj i otklanjanje siromaštva prvi i najvažniji prioriteti zemalja u razvoju,

Svjesne da je očuvanje i održivo korišćenje biološke raznovrsnosti od izuzetne važnosti za zadovoljavanje prehrambenih, zdravstvenih i drugih potreba rastuće svjetske populacije, zbog čega je od vitalne važnosti pristup genetičkim resursima i tehnologijama i njihovo zajedničko korišćenje,

Konstatujući da će u krajnjoj liniji očuvanje i održivo korišćenje biološke raznovrsnosti ojačati prijateljske odnose među državama i doprinijeti globalnom miru,

Želeći da povećaju i dopune postojeće međunarodne aranžmane za očuvanje biološke raznovrsnosti i održivog korišćenja njegovih komponenti i

Odlučne da očuvaju i na održiv način koriste biološku raznovrsnost u korist sadašnjih i budućih generacija,

Dogovorile su se kako sledi:

Član 1

CILJEVI

Ciljevi ove Konvencije, koje treba ostvarivati u skladu sa njenim odnosnim odredbama, su očuvanje biološke raznovrsnosti, održivo korišćenje njegovih komponenti i poštena i pravedna podjela koristi koje proističu iz korišćenja genetičkih resursa, između ostalog odgovarajućim pristupom genetičkim resursima i odgovarajućim transferom odnosnih tehnologija, uzimajući u obzir sva prava na ove resurse i tehnologije, i odgovarajućim finansiranjem.

Član 2.

KORIŠĆENJE TERMINA

U smislu ove Konvencije termin:

"Biolška raznovrsnost" ("biodiverzitet") znači raznovrsnost, raznolikost, (različitost, varijabilnost) živih organizama iz svih izvora, uključujući između ostalog, suvozemne, morske i druge vodene ekosisteme i ekološke komplekse čiji su dio; ovo uključuje raznovrsnost u okviru vrste, između vrsta i između ekosistema.

"Biolški resursi" uključuje genetičke resurse, organizme i njihove dijelove, populacije ili bilo koje druge biotičke komponente ekosistema sa stvarnom ili potencijalnom namjenom ili korišću za čovječanstvo.

"Biotehnologija" označava svaku tehnološku primjenu koja koristi biološke sisteme, žive organizme ili njihove derivatke kako bi se napravili ili izmjenili proizvodi ili procesi za specifične namjene.

"Zemlja porijekla genetičkih resursa" označava zemlju koja posjeduje ove genetičke resurse u in-situ uslovima,

"Zemlja koja obezbjeđuje genetičke resurse" označava zemlju koja isporučuje genetičke resurse prikupljene iz in -situ izvora, uključujući populacije kako divljih tako pripitomljenih (domaćih) vrsta, ili uzetih iz ex-situ izvora koji mogu ili ne moraju poticati iz te zemlje,

"Pripitomljene ili gajene vrste" označava vrste kod kojih je čovjek uticao na evolucionni proces kako bi zadovoljio svoje potrebe,

"Ekosistem" označava dinamički kompleks zajednice biljaka, životinja i mikroorganizama i njihovu neživu okolinu, koji međusobno djeluju kao jedna ekološka cjelina.

"Genetički materijal" označava bilo koji materijal, biljnog, životinjskog, mikrobiotskog ili drugog porijekla koji sadrži funkcionalne jedinice nasleđa.

"Genetički resursi" označava genetički materijal od stvarne ili potencijalne vrijednosti.

"Habitat" označava mjesto (stanište) ili tip lokacije na kojoj organizam ili populacija prirodno živi.

"In-situ uslovi" označava uslove gdje genetički resursi postoje u okviru ekosistema i prirodnih staništa i, u slučaju pripitomljenih ili gajenih vrsta, u okruženju gdje su razvili svoja različita svojstva.

"In-situ očuvanje" označava očuvanje ekosistema i prirodnih staništa i održavanje i oporavak populacija vrsta u njihovom prirodnom okruženju, i, u slučaju pripitomljenih ili gajenih vrsta, u okruženju u kome su razvile svoja različita svojstva.

"Zaštićena oblast" označava geografski definisanu oblast koja je određena ili kontrolisana, i kojom se upravlja tako kako bi se postigli određeni ciljevi očuvanja biološke raznovrsnosti.

"Regionalna ekonomska integrativna organizacija" znači organizaciju koju čine suverene države datog regiona, na koju su njene države članice prenijele nadležnost u pogledu pitanja koja reguliše ova Konvencija i koja je propisno ovlašćena, u skladu sa svojim unutrašnjim postupcima da potpiše, ratifikuje, prihvati, odobri ili pristupi Konvenciji.

"Održivo korišćenje" znači korišćenje komponenti biološke raznovrsnosti na način i u obimu koji ne vodi ka dugoročnom smanjenju biološke raznovrsnosti, održavajući na taj način njene potencijale radi zadovoljavanja potreba i težnji sadašnjih i budućih generacija.

"Tehnologija" podrazumijeva biotehnologiju.

Član 3.

PRINCIP

Države imaju u skladu sa Poveljom Ujedinjenih nacija i principima međunarodnog prava, suvereno pravo da eksploatišu sopstvene resurse u skladu sa svojim ekološkim politikama, i odgovornost da osiguraju da aktivnosti u okviru njihove jurisdikcije ili kontrole ne prouzrokuju štetu po životnu sredinu drugih država ili oblasti van granica nacionalne jurisdikcije.

Član 4.

OBIM JURISDIKCIJE

U skladu sa pravima drugih država, osim ako nije izričito drugačije naznačeno u ovoj Konvenciji, odredbe ove Konvencije se primjenjuju vezano za svaku Stranu ugovornicu:

- a) U slučaju komponenti biološke raznovrsnosti, u oblastima u okviru njene nacionalne jurisdikcije; i
- b) U slučaju procesa i aktivnosti, bez obzira gdje se njihove posljedice ispoljavaju, koje se sprovode u skladu sa njenom jurisdikcijom ili kontrolom u okviru oblasti njene nacionalne jurisdikcije ili van granica nacionalne jurisdikcije.

Član 5.

SARADNJA

Svaka strana ugovornica će, ukoliko je to moguće i odgovarajuće, saradivati neposredno sa Stranama ugovornicama ili kada je to uputno, preko nadležnih međunarodnih organizacija, a u vezi sa oblastima izvan nacionalne jurisdikcije i drugim pitanjima od uzajamnog interesa, radi očuvanja i održivog korišćenja biološke raznovrsnosti.

Član 6.

OPŠTE MJERE ZA OČUVANJE I ODRŽIVO KORIŠĆENJE

Svaka strana ugovornica će u skladu sa njenim posebnim uslovima i sposobnostima:

- a) Razviti nacionalne strategije, planove ili programe za očuvanje i održivo korišćenje biološke raznovrsnosti ili za ove svrhe prilagođavati postojeće strategije, planove ili programe koji će između ostalog odražavati mjere iznijete u ovoj Konvenciji koje se tiču odnosa Strane ugovornice; i
- b) Integrisati u mjeri u kojoj je to izvodljivo, očuvanje i održivo korišćenje biološke raznovrsnosti u relevantne sektorske ili nadsektorske planove, programe i politike.

Član 7.

IDENTIFIKACIJA I PRAĆENJE

Svaka strana ugovornica će, koliko god je to moguće i kako je odgovarajuće, naročito u smislu članova 8. do 10:

- a) Identifikovati komponente biološke raznovrsnosti važne za njeno očuvanje i održivo korišćenje, uzimajući u obzir indikativni spisak kategorija izložen u Aneksu I;
- b) Kroz uzimanje uzoraka i druge tehnike pratiti komponente biološke raznovrsnosti identifikovane u skladu sa potparagrafom a) gore, a posvećujući posebnu pažnju onima koje zahtijevaju neodložne mjere konzervacije i onima koje daju najveće potencijale za održivo korišćenje;
- c) Identifikovati procese i kategorije aktivnosti koje imaju ili je vjerovatno da imaju značajan negativan uticaj na očuvanje i održivo korišćenje biološke raznovrsnosti, i pratiti njihove efekte putem uzimanja uzoraka i drugih tehnika; i
- d) Održavati i organizovati bilo kojim mehanizmom podatke dobijene aktivnostima identifikacije i praćenja u skladu sa paragrafima a) ,b) i c) gore.

Član 8.

IN-SITU OČUVANJE

U mjeri u kojoj je to moguće i odgovarajuće, svaka Strana ugovornica će:

- a) Ustanoviti sistem zaštićenih oblasti ili oblasti u kojima je potrebno preduzeti posebne mjere kako bi se očuvala biološka raznovrsnost;
- b) Tamo gdje je potrebno razraditi smjernice za odabir, ustanovljavanje i upravljanje zaštićenim oblastima ili oblastima u kojim je potrebno preduzeti posebne mjere za očuvanje biološke raznovrsnosti;

- c) Regulisati ili upravljati biološkim resursima važnim za očuvanje biološke raznovrsnosti bilo u okviru ili izvan zaštićenih oblasti, u cilju njihovog očuvanja i održivog korišćenja;
- d) Unapređivati zaštitu ekosistema, prirodnih staništa i održanje populacija vrsta u prirodnom okruženju;
- e) Unapređivati ekološki zdrav i održiv razvoj životne sredine u zonama koje se nalaze uz zaštićene oblasti u cilju pospješivanja njihove zaštite;
- f) Revitalizovati i obnoviti degradirane ekosisteme i unapređivati oporavak ugroženih vrsta, između ostalog razradom i sprovođenjem planova i drugih strategija upravljanja;
- g) Utvrditi ili održavati načine za regulisanje, upravljanje ili kontrolu rizika vezanih za korišćenje i puštanje (u životnu sredinu) živih modifikovanih organizama koji su rezultat biotehnologije i koji će vjerovatno imati negativne ekološke posledice koje bi mogle uticati na očuvanje i održivo korišćenje biološke raznovrsnosti, takođe uzimajući u obzir rizike po ljudsko zdravlje;
- h) Sprečavati unošenje, kontrolisati ili iskorjenjivati one strane vrste koje ugrožavaju ekosisteme, staništa ili vrste;
- i) Pokušati da obezbjedi uslove potrebne za kompatibilnost sadašnjih korišćenja i očuvanja biološke raznovrsnosti i održivog korišćenja njegovih komponenti;
- j) U skladu sa svojim nacionalnim zakonodavstvom, države ugovornice će poštovati, čuvati i održavati znanje, inovacije i prakse starosjedalačkih i lokalnih zajednica koje se drže tradicionalnog načina življenja važnog za očuvanje i održivo korišćenje biološke raznovrsnosti i unapređivati njihovu širu primjenu uz odobrenje i uključenje onih koji posjeduju takvo znanje, inovacije i prakse i podstaći pravednu podijelu koristi koje proističu iz korišćenja takvog znanja, inovacija i praksi;
- k) Razviti ili održavati potrebno zakonodavstvo i/ili druge regulatorne odredbe za zaštitu ugroženih vrsta i populacija;
- l) Kada se značajan negativan uticaj na biološku raznovrsnost utvrdi u skladu sa članom 7, strana ugovornica će regulisati ili upravljati relevantnim procesima i kategorijama aktivnosti; i
- m) Saradivaće u obezbjeđenju finansijske i druge podrške za in-situ očuvanje navedeno u potparagrafima a) do l) gore, naročito za zemlje u razvoju.

Član 9.

EX-SITU OČUVANJE

Svaka Strana ugovornica će, koliko god je to moguće i kako je odgovarajuće, i prije svega u cilju dopune in-situ mjera:

- a) Usvajati mjere za ex-situ očuvanje biološke raznovrsnosti, prvenstveno u zemlji porijekla takvih komponenti;
- b) Ustanovljavati i održavati kapacitete za ex-situ očuvanje i istraživanje biljaka, životinja i mikroorganizama poželjno u zemlji porijekla genetičkih resursa;
- c) Usvajati mjere za oporavak i revitalizaciju ugroženih vrsta i za njihovo ponovno uvođenje u njihovo prirodno stanište pod odgovarajućim uslovima;
- d) Regulisati i upravljati sakupljanjem bioloških resursa iz prirodnih staništa radi ex-situ očuvanja, kako se ne bi ugrozili ekosistemi i in-situ populacije vrsta, osim kada se zahtjevaju specijalne privremene ex-situ mjere u skladu sa podparagrafom c) gore; i
- e) Sarađivati u obezbjeđivanju finansijske i druge podrške za ex-situ očuvanje navedeno u podparagrafima a) do d) gore, i u utvrđivanju i održavanju uslova ex-situ očuvanja u zemljama u razvoju.

Član 10.

ODRŽIVO KORIŠĆENJE KOMPONENTI BILOŠKE RAZNOVRSNOSTI

Svaka Strana ugovornica će u mjeri u kojoj je to moguće i odgovarajuće:

- a) Integrisati razmatranje očuvanja i održivog korišćenje bioloških resursa u donošenje nacionalnih odluka;
- b) Usvajati mjere koje se odnose na korišćenje bioloških resursa kako bi se izbjegli i na minimum sveli negativni uticaji na biološku raznovrsnost;
- c) Štititi i podsticati običajno korišćenje bioloških resursa u skladu sa tradicionalnim kulturnim praksama koje su saglasne zahtjevima održivog korišćenja;
- d) Podržavati lokalne populacije kako bi se razvile i sprovele korektivne akcije u degradiranim oblastima gdje je biološka raznovrsnost smanjena;
- a) e) Podsticati saradnju između vladinih organa i privatnog sektora u razradi metoda održivog korišćenja bioloških resursa.

Član 11.

PODSTICAJNE MJERE

Svaka Strana ugovornica će, u mjeri u kojoj je to moguće i kako je to odgovarajuće, usvojiti ekonomski i društveno odgovarajuće mjere koje će služiti kao podsticaj očuvanju i održivom korišćenju komponenti biološke raznovrsnosti.

Član 12.

ISTRAŽIVANJE I OBUKA

Strane ugovornice će, uzimajući u obzir posebne potrebe zemalja u razvoju:

- a) Ustanoviti i održavati programe za naučno i tehničko obrazovanje i obuku na polju mjera za identifikaciju, očuvanje i održivo korišćenje biološke raznovrsnosti i njenih komponenti, i obezbijediti podršku za takvo obrazovanje i obuku radi posebnih potreba zemalja u razvoju;
- b) Unapređivati i podsticati istraživanje koje doprinosi očuvanju i održivom korišćenju biološke raznovrsnosti, naročito u zemljama u razvoju, između ostalog, u skladu sa odlukama Konferencije strana donijetih zbog preporuka Pomoćnog tijela za naučno, tehničko i tehnološko savjetovanje; i
- c) U skladu sa odredbama članova 16, 18 i 20, unapređivati i saradivati u korišćenju naučnih inovacija u istraživanju biološke raznovrsnosti na polju razvoja metoda za očuvanje i održivo korišćenje bioloških resursa.

Član 13.

JAVNO OBRAZOVANJE I SVIJEST

Strane ugovornice će:

- a) Unapređivati i podsticati razumijevanje važnosti za očuvanje biološke raznovrsnosti i mjera koje su za to potrebne kao i odgovarajuću propagandu putem medija, i uključivanje ovih pitanja u obrazovne programe; i
- b) Saradivati kako je odgovarajuće, sa drugim državama i međunarodnim organizacijama u razvijanju obrazovnih programa za javnu svijest, u pogledu očuvanja i održivog korišćenje biološke raznovrsnosti.

Član 14.

PROCJENA UTICAJA I SVOĐENJA NEGATIVNIH UTICAJA NA MINIMUM

1. Svaka strana ugovornica će u mjeri u kojoj je to izvodljivo i odgovarajuće:

- a) Uvoditi odgovarajuće procedure koje zahtijevaju procjenu uticaja na životnu sredinu usled predloženih projekata koji će vjerovatno imati znatno negativne efekte na biološku raznovrsnost u cilju izbjegavanja ili svođenja na minimum takvih efekata i, gdje odgovara, dozvoljavanje učešća javnosti u takvim postupcima;
- b) Uvoditi odgovarajuće aranžmane kako bi se obezbijedilo vođenje računa o poslasticama po životnu sredinu programa i politika za koje je vjerovatno da će imati znatne negativne uticaje na biološku raznovrsnost;
- c) Unapređivati na bazi reciprociteta, obavještanje, razmjenu informacija i konsultovanje o aktivnostima u njihovoj jurisdikciji ili kontroli za koje vjerovatno

da će imati znatne negativne efekte za biološku raznovrsnost drugih država ili oblasti van granice nacionalne jurisdikcije, podsticanjem zaključivanja bilateralnih, regionalnih ili multilateralnih sporazuma, kako odgovara;

- d) U slučaju neposredne ili teške opasnosti ili štete koja potiče iz njene jurisdikcije ili kontrole po biološku raznovrsnost u oblasti pod jurisdikcijom drugih država ili oblastima izvan granica nacionalne jurisdikcije, odmah obavijestiti potencijalno ugroženu državu o takvoj opasnosti ili šteti kao i pokrenuti akciju za sprečavanje ili umanjeње takve opasnosti ili štete; i
 - e) Unapređivaće nacionalne sporazume za hitna reagovanja na aktivnosti ili događaje, bilo da su izazvani prirodno ili na drugi način, koji predstavljaju ozbiljnu i skoro opasnost za biološku raznovrsnost i podsticati međunarodnu saradnju kako bi se unapredili takvi naponi i, gdje je odgovarajuće i kako su se dogovorile države ili regionalne ekonomske integrativne organizacije o kojima je riječ, kako bi se utvrdili zajednički planovi za vanredne situacije.
2. Konferencija strana će ispitati, na osnovu studija koje će biti razrađene pitanje obaveze i nadoknade, uključujući obnavljanje i kompenzaciju za štetu po biološku raznovrsnost osim kada je takva obaveza čisto unutrašnja stvar.

Član 15.

PRISTUP GENETIČKIM RESURSIMA

1. Uvažavajući suverena prava država nad svojim prirodnim resursima, ovlašćenje za utvrđivanje pristupa genetičkim resursima ima nacionalna vlada i podleže nacionalnom zakonodavstvu.
2. Svaka Strana ugovornica će nastojati da stvori uslove za olakšavanje pristupa genetičkim pristupima za namjene koje su ekološki zdrave po životnu sredinu od strane drugih strana ugovornica i da ne nameće ograničenja koja su suprotna ciljevima ove Konvencije.
3. U smislu ove Konvencije, genetički resursi koje obezbjeđuje strana ugovornica kako je navedeno u ovom članu članovima 16. i 19, su samo oni koje obezbjeđuju Strane ugovornice koje su zemlje porijekla takvih resursa ili Strane koje su stekle genetičke resurse u skladu sa ovom Konvencijom.
4. Tamo gdje je odobren, pristup će biti ostvarivan pod uzajamno dogovorenim uslovima i podložno odredbama ovog člana.
5. Pristup genetičkim resursima podlijeće prethodno argumentovanom odobrenju Strane ugovornice koja obezbjeđuje takve resurse, osim ako ta strana drugačije ne odredi.
6. Svaka Strana ugovornica će nastojati da razvije i sprovede naučno istraživanje na osnovu genetičkih resursa koje obezbjeđuju druge Strane ugovornice uz puno učešće, i tamo gdje je to moguće kod tih Strana ugovornica.
7. Svaka Strana ugovornica će donijeti zakonske, administrativne ili političke mjere kako je odgovarajuće, i u skladu sa članovima 16. i 19. i, gdje je potrebno, putem

finansijskog mehanizma utvrđenog članovima 20. i 21. u cilju podjele na pošten i pravedan način rezultata istraživanja i razvoja i koristi koje proističu iz komercijalnog i drugog korišćenja genetičkih resursa sa ugovornom stranom koja obezbjeđuje takve resurse.

Takva podjela će se zasnivati na međusobno dogovorenim uslovima.

Član 16.

PRISTUP TEHNOLOGIJI I TRANSFER TEHNOLOGIJE

1. Svaka Strana ugovornica će uvažavajući da tehnologija uključuje biotehnologiju i da su pristup i transfer tehnologija između strana ugovornica suštinski elementi za ostvarivanje ciljeva ove Konvencije, preuzeti obaveze podložno odredbama ovog člana da obezbjeđuje i/ili olakšava transfer i pristup drugim stranama ugovornicama, tehnologijama koje su relevantne za očuvanje i održivo korišćenje biološke raznovrsnosti ili korišćenje genetičkih resursa a ne izazivaju značajnije štete životnoj sredini.
2. Pristup tehnologiji i transfer tehnologije naznačeni u paragrafu 1. gore, zemljama u razvoju, obezbjeđiće se i/ili olakšati pod poštenim i najpovoljnijim uslovima, uključujući koncesijske i preferencijalne uslove kada se postigne međusobni dogovor, i gdje je neophodno u skladu sa finansijskim mehanizmom utvrđen članovima 20. i 21. U slučaju tehnologije koja podliježe patentima i drugim pravima intelektualne imovine, takav pristup i transfer će se obezbjeđiti pod uslovima koji uvažavaju i u skladu su sa odgovarajućom i djelotvornom zaštitom prava intelektualne imovine. Primjena ovog paragrafa će biti uskladu sa paragrafima 3, 4, i 5 dole.
3. Svaka Strana ugovornica će donijeti zakonske, administrativne ili političke mjere, kako je odgovarajuće, kako bi se stranama ugovornicama, naročito zemljama u razvoju, koje obezbjeđuju genetičke resurse, osigurao pristup i transfer tehnologije koja koristi ove resurse, pod međusobno dogovorenim uslovima, uključujući tehnologiju zaštićenu patentima i drugim pravima intelektualne imovine, gdje je neophodno, kroz odredbe članova 20. i 21. i u skladu sa međunarodnim pravom i paragrafima 4. i 5. dolje.
4. Svaka Strana ugovornica će preduzeti zakonodavne, administrativne i mjere politike, kako odgovara, kako bi privatnom sektoru olakšala pristup, zajednički razvoj i transfer tehnologije pomenute u paragrafu 1. gore, kako u korist vladinih institucija tako i privatnog sektora zemalja u razvoju, i u tom pogledu će se pridržavati obaveza sadržanih u paragrafima 1, 2 i 3. gore.
5. Strane ugovornice, uvažavajući patentna i druga prava intelektualne svojine koja mogu imati uticaja na primjenu ove Konvencije, saradivaće u ovom pogledu podložno nacionalnim zakonima i međunarodnom pravu, a kako bi obezbjeđile da ta prava podržavaju ciljeve ove Konvencije i nisu im suprotna.

Član 17.

RAZMJENA INFORMACIJA

1. Strane ugovornice će olakšati razmjenu informacija, iz svih javno raspoloživih izvora vezano za očuvanje i održivo korišćenje biološke raznovrsnosti, uzimajući u obzir posebne potrebe zemalja u razvoju.
2. Takva razmjena informacija uključivaće razmjenu rezultata tehničkog, naučnog i društveno-ekonomskog istraživanja, kao i informacije o obuci i programima pregleda, specijalizovanih znanja, svojstvenih i tradicionalnih znanja kao takvih i u kombinaciji sa tehnologijama pomenutim u članu 16. paragraf 1. Ona će takođe, gdje je to izvodljivo uključivati repatrijaciju informacija.

Član 18.

TEHNIČKA I NAUČNA SARADNJA

1. Strane ugovornice će unapređivati međunarodnu tehničku i naučnu saradnju na polju očuvanja i održivog korišćenja biološke raznovrsnosti, gdje je neophodno, kroz odgovarajuće međunarodne i nacionalne institucije.
2. Svaka Strana ugovornica će unapređivati tehničku i naučnu saradnju sa drugim stranama ugovornicama, naročito sa zemljama u razvoju, u primjeni ove Konvencije, između ostalog kroz razvoj i primjenu nacionalnih politika. U unapređenju takve saradnje, treba posvetiti posebnu pažnju razvoju i jačanju nacionalnih mogućnosti, putem razvoja ljudskih resursa i izgradnje institucija.
3. Konferencija strana će na svom prvom sastanku odrediti kako da utvrdi mehanizam "clearing-house" radi unapređenja i olakšanja naučne i tehničke i naučne saradnje.
4. Strane ugovornice, će u skladu sa nacionalnim zakonima i politikama, podsticati i razvijati metode saradnje radi razvoja i korišćenja tehnologija, uključujući lokalne i tradicionalne tehnologije, u skladu sa ciljevima ove Konvencije. U cilju ovoga, Strane ugovornice će takođe unapređivati saradnju u obuci osoblja i razmjeni stručnjaka.
5. Strane ugovornice će, u skladu sa međusobnim sporazumom, unapređivati zajedničke programe istraživanja i zajednička ulaganja radi razvoja tehnologija vezanih za ciljeve ove Konvencije.

Član 19.

POSTUPANJE SA BIOTEHNOLOGIJOM I RASPODJELA KORISTI KOJE IZ NJE PROISTIČU

1. Svaka strana ugovornica će donijeti zakonske, administrativne ili političke mjere, kako je odgovarajuće, kako bi se obezbjedilo djelotvorno učešće u biotehnološkom istraživanju onih strana ugovornica a naročito zemalja u razvoju koje obezbjeđuju genetičke resurse za takvo istraživanje, i gdje je izvodljivo u takvim stranama ugovornicama.
2. Svaka strana ugovornica će donijeti sve izvodljive mjere radi unapređenja i poboljšanja prorotetnog pristupa na poštenoj i pravednoj osnovi stranama ugovornicama, naročito zemljama u razvoju, rezultatima i koristima koje proističu iz biotehnologija zasnovanih

na genetičkim resursima koje obezbjeđuju ove Strane ugovornice. Takav pristup će se zasnivati na međusobno dogovorenim uslovima.

3. Strane će razmotriti potrebu i modalitete protokola koji bi uključivao odgovarajuće postupke, uključujući posebno sporazum o kome se obavještava unapred, na polju bezbjednog transfera, rukovanja i korišćenja bilo kog živog modifikovanog organizma, koji je rezultat biotehnologije i koji može imati negativan uticaj na očuvanje i održivo korišćenje biološke raznovrsnosti.
4. Svaka Strana ugovornica će direktno ili zahtijevajući to od bilo kog fizičkog ili pravnog lica pod svojom jurisdikcijom koje obezbjeđuje organizme naznačene u paragrafu 3. gore, obezbjediti sve raspoložive informacije o propisima za korišćenje i bezbjednost koje zahtijeva ta Strana ugovornica u rukovanju takvim organizmima, kao i sve raspoložive informacije o potencijalnom negativnom uticaju specifičnih organizama o kojima je riječ na Stranu ugovornicu u koju ti organizmi treba da se unesu.

Član 20.

FINANSIJSKA SREDSTVA

1. Svaka Strana ugovornica će preduzeti mjere da obezbjedi, u skladu sa svojim mogućnostima, finansijsku podršku i podsticaje u odnosu na one aktivnosti koje imaju za cilj da ostvare ciljeve ove Konvencije u skladu sa svojim nacionalnim planovima, prioritetima i programima.
2. Strane - razvijene zemlje obezbjediće nova i dodatna finansijska sredstva kako bi omogućile Stranama - zemljama u razvoju da u potpunosti pokriju pune dogovorene dodatne troškove zbog primjene mjera kojima ispunjavaju obaveze ove Konvencije, i da imaju koristi od njenih odredbi, pri čemu su dotični troškovi dogovoreni između Strane - zemlje u razvoju i institucionalnom strukturom navedenom u članu 21, u skladu sa političkim strateškim programskim prioritetima i kriterijumima o pogodnosti i indikativnim spiskom dodatnih troškova koje je utvrdila Konvencija Strana. Druge Strane, uključujući zemlje koje su u procesu prelaska na tržišnu ekonomiju, mogu dobrovoljno da preuzmu obaveze Strana - razvijenih zemalja. U smislu ovog člana, Konferencija strana će na svom prvom sastanku utvrditi spisak Strana - razvijenih zemalja i drugih Strana koje dobrovoljno preuzimaju obaveze Strana - razvijenih zemalja. Konferencija strana će periodično razmatrati i ukoliko je neophodno dopuniti spisak. Takođe će biti podsticani doprinosi iz drugih zemalja i izvora na dobrovoljnoj bazi. Pri izvršenju ovih preuzetih obaveza uzeće se u obzir potreba za tačnošću, predvidljivošću i pravovremenim prilivom sredstava i važnost podjele tereta među Stranama koje taj doprinos daju i koje su na spisku.
3. Strane - razvijene zemlje takođe mogu da obezbijede, a Strane - zemlje u razvoju raspoložu, finansijskim sredstvima vezanim za primjenu ove Konvencije kroz bilateralne, regionalne i druge multilateralne kanale.
4. Mjera u kojoj će Strane - zemlje u razvoju djelotvorno primjenjivati svoje obaveze u skladu sa ovom Konvencijom zavisice od efikasne primjene obaveza Strana - razvijenih zemalja u skladu sa ovom Konvencijom u vezi sa finansijskim sredstvima i transferom tehnologije, pri čemu će se u potpunosti uzimati u obzir činjenica da su ekonomski i

socijalni razvoj i otklanjanje siromaštva prvi i najvažniji prioriteti Strana - zemalja u razvoju.

5. Strane će u potpunosti uzeti u obzir i posebnu situaciju najmanje razvijenih zemalja u svojim akcijama u pogledu finansiranja i transfera tehnologije.
6. Strane ugovornice će takođe uzeti u razmatranje specijalne uslove koji proističu iz distribucije, lokacije i zavisnosti od biološke raznovrsnosti u okviru Strana - razvijenih zemalja naročito malih ostrvskih Strana.
7. Takođe će se uzeti u razmatranje posebna situacija zemalja u razvoju, uključujući i one koje su ekološki najranjivije, kao što su zemlje sa sušnim i polusušnim zonama, obalskim i planinskim oblastima.

Član 21.

FINANSIJSKI MEHANIZAM

1. Postojeće mehanizam za obezbjeđivanje finansijskih sredstava Stranama - zemljama u razvoju u cilju ove Konvencije, bilo na bespovratnoj ili koncesionoj osnovi. Najvažniji elementi ovog mehanizma opisani su u ovom članu. Mehanizam će funkcionisati u skladu sa ovlašćenjem i rukovođenjem Konferencije Strana kojoj će biti i odgovoran, u cilju ove Konvencije. Operacije ovog mehanizma sprovodiće se na osnovu institucionalne strukture kako može odlučiti Konferencija strana na svom prvom sastanku. U cilju ove Konvencije, Konferencija strana će utvrditi političke, strategijske, programske prioritete i kriterijume o pogodnosti u vezi sa pristupom i korišćenjem takvih sredstava. Doprinosi će biti takvi da uzmu u obzir potrebu za predvidljivošću, tačnošću i pravovremenim prilivom sredstava pomenutih u članu 20. u skladu sa potrebnom količinom sredstava o čemu će periodično odlučivati Konferencija strana i važnošću podjele tereta između Strana koje daju doprinos i koje su obuhvaćene spiskom pomenutih u članu 20, paragraf 2. Dobrovoljne doprinose takođe mogu davati Strane-razvijene zemlje i druge zemlje i izvori finansijske podrške. Ovaj mehanizam će funkcionisati u okviru demokratskog i transparentnog sistema vođenja.
2. U skladu sa ciljevima ove Konvencije, Konferencija strana će na svom prvom sastanku utvrditi političke, strategijske i programske prioritete, kao i detaljne kriterijume i smjernice za pogodnost za pristup i korišćenje finansijskih sredstava, uključujući praćenje i ocjenjivanje takvog korišćenja na redovnoj osnovi. Konferencija strana će odlučiti o aranžmanima na osnovu kojih će primjeniti paragraf 1. gore, posle konsultacija sa institucionalnom strukturom kojoj je povjereno funkcionisanje finansijskog mehanizma.
3. Konferencija Strane će razmotriti djelotvornost mehanizma utvrđenog u skladu sa ovim članom, i uključujući kriterijume i smjernice navedene u paragrafu 2. gore, ne manje od dvije godine po stupanju na snagu ove Konvencije, a posle toga na redovnoj osnovi. Na osnovu takvog razmatranja, biće potrebna odgovarajuća akcija za poboljšanje djelotvornosti mehanizma ukoliko je to neophodno.

4. Strane ugovornice će razmotriti jačanje postojećih finansijskih institucija radi obezbjeđenja finansijskih sredstava za očuvanje i održivo korišćenje biološke raznovrsnosti.

Član 22.

ODNOS SA DRUGIM MEĐUNARODNIM KONVENCIJAMA

1. Odredbe ove Konvencije neće uticati na prava i obaveze bilo koje Strane ugovornice koje proističu iz bilo kog postojećeg međunarodnog sporazuma, osim u slučaju kada bi sprovođenje tih prava i obaveza prouzrokovalo ozbiljnu štetu ili prijetnju po biološku raznovrsnost.
2. Strane ugovornice će primjenjivati ovu Konvenciju u pogledu morske sredine shodno pravima i obavezama država u skladu sa zakonom mora.

Član 23.

KONFERENCIJA STRANA UGOVORNICA

1. Ovim se uspostavlja Konferencija Strana ugovornica. Prvi sastanak Konferencije Strana će sazvati Izvršni direktor UNEP-a najkasnije godinu dana od stupanja na snagu ove Konvencije. Posle toga, redovni sastanci Konferencije Strana će se održati u redovnim intervalima koje će utvrditi Konferencija na svom prvom sastanku.
2. Vanredni sastanci Konferencije Strana će se održavati u vrijeme kada to Konferencija bude smatrala potrebnim, ili na pismeni zahtjev bilo koje strane, pod uslovom da u roku od šest mjeseci od dobijanja obaviještenja od Sekretarijata, dobije podršku bar jedne trećine strana.
3. Konferencija Strana će se konsenzusom saglasiti i usvojiti svoj Poslovnik kao i onaj za bilo koje dodatno tijelo koje uspostavi, kao i finansijska pravila koja se odnose na finansiranje Sekretarijata. Na svakom redovnom sastanku, usvojiće budžet za finansijski period do sledećeg redovnog sastanka.
4. Konferencija Strana će pratiti sprovođenje ove Konvencije, i u tom cilju će:
 - a) Utvrditi formu i intervale za prenošenje informacija koje se dostavljaju u skladu sa članom 26. i razmotriti takve informacije kao i izvještaje koje dostavljaju preteća tijela;
 - b) Pregledati naučne, tehničke i tehnološke savjete o biološkoj raznovrsnosti koje dostavlja Naučni komitet u skladu sa članom 25;
 - c) Razmatraće i usvajati, kako se zahtijeva, protokole u skladu sa članom 28;
 - d) Razmatraće i usvajati, kako se zahtijeva, u skladu sa članovima 29. i 30, amandmane na ovu Konvenciju i njene anekse;

- e) Razmatraće amandmane na bilo koji protokol, kao i na bilo koje anekse na protokol, i ukoliko se tako odluči, preporučiti njihovo usvajanje stranama odnosnog protokola;
 - f) Razmatraće i usvajati, kako se zahtijeva, u skladu sa članom 30, dodatne anekse na ovu Konvenciju;
 - g) Osnivati takva podtjela, naročito u cilju obezbjeđenja naučnih i tehničkih savjeta, koja se smatraju neohodnim za primjenu ove Konvencije;
 - h) Kontaktiraće, preko Sekretarijata, izvršna tijela konvencija koja se bave pitanjima obuhvaćenim ovom Konvencijom u cilju utvrđivanja odgovarajućih oblika saradnje sa njima; i
 - i) Razmatraće i preduzimaće svaku dodatnu akciju koja se može zahtijevati radi postizanja ciljeva ove Konvencije u svjetlu iskustva stečenim u njenoj primjeni.
5. Ujedinjene nacije, njene specijalizovane agencije i Međunarodna agencija za atomsku energiju, kao i sve države koje nisu Strane ove Konvencije mogu biti predstavljene kao posmatrači na sastancima Konferencije Strana. Bilo koje drugo tijelo ili agencija, bilo vladino ili nevladino, kvalifikovano u oblastima vezanim za očuvanje i održivo korišćenje biološke raznovrsnosti koje je obavijestilo Sekretarijat o svojoj želji da bude predstavljeno u svojstvu posmatrača na sastanku Konferencije Strana, može biti primljeno osim ako se jedna trećina prisutnih Strane tome ne suprostavi. Prijem i učešće posmatrača podliježe poslovniku koji je usvojila Konferencija Strane.

Član 24.

SEKRETARIJAT

1. Ovim se uspostavlja Sekretarijat. Njegove funkcije su sledeće:
- a) Da organizuje i opslužuje sastanke Konferencije Strana predviđene u članu 23;
 - b) Da izvršava funkcije koje su predviđene bilo kojim protokolom;
 - c) Da priprema izvještaje o realizaciji svojih funkcija na osnovu ove Konvencije i dostavi ih Konferenciji Strana;
 - d) Da koordinira sa drugim relevantnim međunarodnim tijelima, i posebno da ulazi u one administrativne i ugovorne aranžmane koji su potrebni za efikasno izvršenje njegovh funkcija;
 - e) Da izvrši sve ostale funkcije koje mu odredi Konferencija Strana.
2. Na svom prvom redovnom sastanku, Konferencija Strana će odrediti sekretarijat čiji će članovi biti iz onih postojećih međunarodnih organizacija koje su izrazile volju da sprovedu funkcije sekretarijata u skladu sa ovom Konvencijom.

Član 25.

PODTIJELO ZA NAUČNE, TEHNIČKE I TEHNOLOŠKE SAVJETE

1. Podtijeło za obezbjeđivanje naučnih, tehničkih i tehnoloških savjeta se ovim osniva kako bi obezbjedilo Konferenciji Strana, i kako je odgovarajuće, njenim drugim podtijełima pravovremene savjete vezane za primjenu ove Konvencije. Ovo tijelo će biti otvoreno za učešće svih Strana i biće multidisciplinarno. U njemu će biti vladini predstavnici koji su kompetentni za relevantne oblasti. Ovo tijelo će redovno dostavljati izvještaje Konferenciji Strana o svim aspektima svog rada.
2. U skladu sa ovlašćenjem Konferencije Strana, kao i sa smjernicama koje je Konferencija utvrdila, i na zahtjev Konferencije ovo tijelo će:
 - a) Obezbjediti naučne i tehničke ocjene statusa biološke raznovrsnosti;
 - b) Pripremiti naučne i tehničke ocjene efekata mjera preduzetih u skladu sa odredbama ove Konvencije;
 - c) Identifikovati inovativne, efikasne i najsavršenije tehnologije i know-how u vezi sa očuvanjem i održivim korišćenjem biološke raznovrsnosti i pružati savjete o načinima i putevima unapređenja razvoja i/ili transfera takvih tehnologija;
 - d) Obezbjeđivati savjete o naučnim programima i međunarodnoj saradnji u oblasti istraživanja i razvoja u vezi sa očuvanjem i održivim korišćenjem biološke raznovrsnosti; i
 - e) Odgovoriti na naučna, tehnička, tehnološka i metodološka pitanja koja Konferencija strana i njena podtijełata mogu postaviti ovom tijelu.
3. Konferencija Strana može dalje razrađivati funkcije, projektni zadatak, organizaciju i djelovanje ovog tijela.

Član 26.

IZVJEŠTAJ

Svaka Strana ugovornica će, u periodima koje će odrediti Konferencija Strana, podnijeti Konferenciji Strana izvještaje o mjerama koje je preduzela za primjenu odredbi ove Konvencije i njihovoj djelotvornosti u ispunjavanju ciljeva ove Konvencije.

Član 27.

RAZREŠENJE SPOROVA

1. U slučaju spora između strana ugovornica oko tumačenja ili primjene ove Konvencije, odnosno Strane će tražiti rješenje putem pregovora.
2. Ukoliko odnosne Strane ne mogu da postignu sporazum putem pregovora, one zajednički mogu zatražiti dobre usluge, ili posredovanje treće strane.

3. Prilikom ratifikovanja, prihvatanja, odobravanja ili pristupanja ovoj Konvenciji, ili u bilo koje drugo vrijeme poslije toga, država ili regionalna ekonomska integrativna organizacija može pismeno obavijestiti Depozitara da radi spora koji nije razriješen u skladu sa paragrafom 1. ili paragrafom 2. gore, prihvata jedan ili oba slijedeća načina razeiženja spora kao obavezan:
 - a) Arbitražu u skladu sa postupkom izloženim u Dijelu 1, Aneksa II;
 - b) Podnošenje spora Međunarodnom sudu pravde.
4. Ukoliko Strane u sporu, nisu u skladu sa paragrafom 3. gore, prihvatile isti ili bilo koji drugi postupak, spor će se razriješiti izmirenjem u skladu sa Dijelom 3, Aneksa II, osim ako se Strane drugačije ne dogovore.
5. Odredbe ovog člana će se primjenjivati u pogledu bilo kog protokola osim ako nije drugačije predviđeno u dotičnom protokolu.

Član 28.

USVAJANJE PROTOKOLA

1. Strane ugovornice će sarađivati u formulaciji i usvajanju protokola na ovu Konvenciju.
2. Protokoli će se usvajati na sastanku Konferencije Strana.
3. Tekst bilo kog predloženog protokola će ugovornim stranama dostaviti Sekretarijat najmanje šest mjeseci prije takvog sastanka.

Član 29.

AMANDMAN NA KONVENCIJU ILI PROTOKOLE

1. Amandmane na ovu Konvenciju može da predloži bilo koja Strana ugovornica. Amandmane na Protokol može predložiti bilo koja Strana tog protokola.
2. Amandmani na ovu Konvenciju će biti usvojeni na sastanku Konferencije Strana. Amandmani na ovaj Protokol biće usvojeni na sastanku Strana povodom Protokola koji je u pitanju. Tekst bilo kog predloženog amandmana na ovu Konvenciju ili na bilo koji protokol, osim ako drugačije nije predviđeno takvim protokolom, dostaviće sekretarijat Stranama instrumenta koji je u pitanju, najmanje šest mjeseci prije sastanka na kome je predložen za usvajanje. Sekretarijat će takođe podnijeti predložene amandmane potpisnicama ove Konvencije radi informacije.
3. Strane će uložiti svaki napor da postignu sporazum o bilo kom predloženom amandmanu na ovu Konvenciju ili bilo koji protokol konsenzusom. Ako se u pogledu konsenzusa iscrpu svi naponi a ne postigne se nikakav sporazum iskoristiće se posljednje sredstvo, odnosno amandman će biti usvojen glasanjem dvotrećinske većine Strana instrumenta koje su prisutne i glasaju na sastanku, i podnijeće ga Depozitar svim Stranama na ratifikaciju, prihvatanje ili odobrenje.

4. O ratifikaciji, prihvatanju ili odobrenju amandmana biće obaviješten Depozitar u pismenoj formi. Amandmani usvojeni u skladu sa paragrafom 3. gore, stupiće na snagu za Strane koje su ih prihvatile devedesotog dana po odlaganju instrumenata ratifikacije, prihvatanja ili odobrenja od Strane najmanje dvije trećine Strana ugovornica ove Konvencije ili Strana odnosnog protokola, osim ako nije drugačije predviđeno takvim protokolom. Posle toga, amandmani će stupiti na snagu za bilo koju drugu Stranu devedesetog dana pošto ta Strana odloži svoj instrument ratifikacije, prihvatanja ili odobrenja amandmana.
5. U smislu ovog člana, " Strane koje su prisutne i glasaju" znači Strane koje su prisutne i daju pozitivan ili negativan glas.

Član 30.

USVAJANJE I AMANDMAN NA ANEKSE

1. Aneksi na ovu Konvenciju ili na bilo koji protokol predstavljajući sastavni dio ove Konvencije ili takvog protokola u zavisnosti od slučaja, i osim ako izričito nije drugačije predviđeno, pozivanje na ovu Konvenciju ili njene protokole predstavlja u isto vrijeme pozivanje na bilo koje anekse na Konvenciju ili protokole. Takvi aneksi će biti ograničeni na proceduralna, naučna, tehnička i administrativna pitanja.
2. Osim ako drugačije nije naznačeno u bilo kom protokolu u pogledu njegovih aneksa, primjenjivaće se sledeći postupak na predlaganje, usvajanje i stupanje na snagu dodatnih aneksa na ovu Konvenciju ili aneksa na bilo koji protokol:
 - a) Aneksi na ovu Konvenciju ili bilo koji protokol biće predloženi i usvojeni u skladu sa postupkom izloženim u članu 29;
 - b) Svaka Strana koja nije u mogućnosti da odobri dodatni aneks na ovu Konvenciju ili aneks na bilo koji protokol čija je Strana, obavijestiće shodno tome Depozitara u pismenoj formi, u roku od jedne godine od dana podnošenja obavještenja o usvajanju Depozitara. Depozitar će bez odlaganja obavijestiti sve Strane o svakom takvom primljenom obavještenju. Strana može u bilo koje vrijeme povući prethodnu izjavu o neslaganju i aneksi će poslije toga stupiti na snagu za tu Stranu u skladu sa potparagrafom c) ispod;
 - c) Po isteku jedne godine od dana podnošenja obavještenja Depozitaru o usvajanju, aneks će stupiti na snagu za sve Strane Konvencije ili bilo kog odnosnog protokola, koje nisu podnijele obavještenje u skladu sa odredbama potparagrafa b) gore.
3. Predlaganje, usvajanje i stupanje na snagu amandmana na anekse ove Konvencije ili bilo kog protokola, podliježe istom postupku koji važi za predlaganje, usvajanje i stupanje na snagu aneksa Konvencije ili aneksa bilo kog protokola.
4. Ako je dodatni aneks ili amandman na aneks vezan za amandman na ovu Konvenciju ili bilo koji protokol, dodatni aneks ili amandman neće stupiti na snagu do tog vremena dok amandman na ovu Konvenciju ili protokol o kome je riječ ne stupi na snagu.

Član 31.

PRAVO NA GLASANJE

1. Osim kako je predviđeno paragrafom 2. ispod, svaka Strana ugovornica ove Konvencije ili bilo kog protokola imaće jedan glas.
2. Regionalne ekonomske integrativne organizacije će u pitanjima u okviru svoje nadležnosti koristiti pravo glasa sa brojem glasova koji je jednak broju njihovih država članica koje su Strane ugovornice ove Konvencije ili odnosnog protokola. Takve organizacije neće imati pravo glasa ukoliko njihove Države članice koriste svoje pravo glasa, i obrnuto.

Član 32.

ODNOS IZMEĐU OVE KONVENCIJE I NJENIH PROTOKOLA

1. Država ili regionalna ekonomska integrativna organizacija ne može postati Strana protokola osim ako nije, ili u isto vrijeme ne postane Strana ugovornica ove Konvencije.
2. Odluke u skladu sa bilo kojim protokolom donijeće samo Strane dotičnog protokola. Svaka Strana ugovornica koja nije ratifikovala, prihvatila ili odobrila protokol može učestvovati kao posmatrač na bilo kom sastanku Strana tog protokola.

Član 33.

POTPISIVANJE

Ova Konvencija će biti otvorena za potpisivanje u Rio de Žaneiru za sve države i bilo koju regionalnu ekonomsku integrativnu organizaciju od 5. juna 1992. godine do 14. juna 1992. godine, i u centrali Ujedinjenih nacija u Njujorku od 15. juna 1992. godine do 4. juna 1993. godine.

Član 34.

POTVRĐIVANJE, PRIHVATANJE ILI ODOBRENJE

1. Ova Konvencija i bilo koji protokol podliježe ratifikaciji, prihvatanju ili odobrenju država i regionalnih ekonomskih integrativnih organizacija. Instrumenti ratifikacije, prihvatanja ili odobrenja biće odloženi kod Depozitara.
2. Svaka organizacija pomenuta u paragrafu 1. gore, koja postane Strana ugovornica ove Konvencije ili bilo kog protokola, a da nijedna od njenih država članica nije Strana ugovornica, biće vezana svim obavezama u skladu sa Konvencijom ili Protokolom, u zavisnosti od slučaja. U slučaju takvih organizacija, čija je jedna ili više država, članica Strana ugovornica ove Konvencije ili relevantnog protokola, organizacija i njene Države članice će odlučivati o svojim respektivnim odgovornostima za sprovođenje svojih obaveza u skladu sa Konvencijom ili protokolom u zavisnosti od slučaja. U takvim slučajevima, organizacija i Države članice neće moći da koriste prava u skladu sa ovom Konvencijom ili relevantnim protokolom istovremeno.

3. U svojim instrumentima ratifikacije prihvatanja ili odobrenja, organizacije pomenute u paragrafu 1. gore, će dati obavještenje o obimu svoje nadležnosti u pogledu pitanja regulisanim ovom Konvencijom ili relevantnim protokolom. Ove organizacije će takođe obavijestiti Depozitara o svakoj relevantnoj modifikaciji u obimu svoje nadležnosti.

Član 35.

PRISTUPANJE

1. Ova Konvencija i bilo koji protokol biće otvoreni za pristupanje država i regionalnih ekonomskih integrativnih organizacija od dana kada se Konvencija ili dotični protokol zatvore za potpisivanje. Instrumenti pristupanja će biti odloženi kod Depozitara.
2. U svojim instrumentima pristupanja, organizacije pomenute u paragrafu 1. gore, navešće obim svoje nadležnosti u pogledu pitanja regulisanih Konvencijom ili relevantnim protokolom. Ove organizacije će takođe obavijestiti Depozitara o svakoj relevantnoj modifikaciji u obimu svoje nadležnosti.
3. Odredbe člana 34, paragraf 2, primijenjivaće se na regionalne ekonomske integrativne organizacije koje pristupaju ovoj Konvenciji ili bilo kom protokolu.

Član 36.

STUPANJE NA SNAGU

1. Ova Konvencija će stupiti na snagu devedesetog dana posle dana odlaganja tridesetog instrumenta ratifikacije, prihvatanja, odobrenja ili pristupanja.
2. Bilo koji protokol će stupiti na snagu devedesetog dana od dana odlaganja broja instrumenata ratifikacije, prihvatanja, odobrenja ili pristupanja, naznačenog u tom protokolu.
3. Za svaku Stranu ugovornicu koja ratifikuje, prihvati ili odobri ovu Konvenciju ili pristupi ovoj Konvenciji posle odlaganja tridesetog instrumenta ratifikacije, prihvatanja, odobrenja ili pristupanja, ona će stupiti na snagu devedesetog dana posle odlaganja takve Strane ugovornice njenog instrumenta ratifikacije, prihvatanja, odobrenja ili pristupanja.
4. Bilo koji protokol, osim ako nije drugačije predviđeno takvim protokolom, stupiće na snagu za Stranu ugovornicu koja ratifikuje, prihvata ili odobrava taj protokol ili pristupa tom protokolu posle njegovog stupanja na snagu u skladu sa paragrafom 2. gore, devedesetog dana posle dana kada ta Strana ugovornica odloži svoj instrument ratifikacije, prihvatanja, odobrenja ili pristupanja, ili na dan kada ova Konvencija stupa na snagu za tu Stranu ugovornicu, u zavisnosti koji je od ova dva datuma kasniji.

5. U smislu paragrafa 1. i 2. gore, svaki instrument koji odloži regionalna ekonomska integrativna organizacija neće se smatrati dodatnim instrumentom uz one koje su odložile Države članice takve organizacije.

Član 37.

REZERVE

Ne mogu postojati nikakve rezerve na ovu Konvenciju.

Član 38.

POVLAČENJA

1. U bilo koje vrijeme posle dvije godine od dana kada je ova Konvencija stupila na snagu za Stranu ugovornicu, ta Strana ugovornica se može povući iz Konvencije tako što će uputiti pismeno obavještenje Depozitaru.
2. Do svakog takvog povlačenja može doći po isteku jedne godine od dana kada je Depozitar primio obavještenje o tome ili kasnijeg datuma kako može biti naznačeno u obavještenju o povlačenju.
3. Za svaku Stranu ugovornicu koja se povuče iz ove Konvencije smatraće se da se takođe povukla iz svakog protokola čija je strana.

Član 39.

FINANSIJSKI PRIVREMENI ARANŽMANI

Pod uslovom da se u potpunosti prestrukturiraju u skladu sa zahtjevima člana 21, Instrumenti za finansiranje globalne zaštite životne sredine Razvojnog programa Ujedinjenih nacija (GEF), Program Ujedinjenih nacija za životnu sredinu i Međunarodna banka za rekonstrukciju i razvoj, biće institucionalna struktura naznačena u članu 21. na privremenoj osnovi za period između stupanja na snagu ove Konvencije i prvog sastanka Konferencije Strana ne odluči koja će institucionalna struktura biti određena u skladu sa članom 21.

Član 40.

PRIVREMENI ARANŽMANI SEKRETARIJATA

Sekretarijat koga treba da odredi Izvršni direktor Programa Ujedinjenih nacija za životnu sredinu biće sekretarijat naznačen u članu 24, paragraf 2, na privremenoj osnovi za period između stupanja na snagu ove Konvencije i prvog sastanka Konferencije Strana.

Član 41.

DEPOZITAR

Generalni sekretar Ujedinjenih nacija će preuzeti funkcije Depozitara ove Konvencije i svih protokola.

Član 42.

AUTENTIČNI TEKSTOVI

Original ove Konvencije, čiji su arapski, kineski, engleski, francuski, ruski i španski tekstovi podjednako autentični, biće odložen kod Generalnog sekretara Ujedinjenih nacija.

U POTVRDU ČEGA su dolje potpisani, propisno ovlašćeni u tu svrhu, potpisali ovu Konvenciju.

SAČINJENO u Rio de Žaneiru petog dana juna, hiljadu devetstotina devedeset i druge.

Aneks I

IDENTIFIKACIJA I PRAĆENJE

1. Ekosistemi i staništa: koji sadrže veliku raznovrsnost, veliki broj endemičnih ili ugroženih vrsta, ili divljine; kako zahtijevaju migratorne vrste; od socijalne, ekonomske, kulturne ili naučne važnosti; ili, koji su reprezentativni, jedinstveni ili vezani za ključne evolutivne ili druge biološke procese;
2. Vrste i zajednice koje su ugrožene; divlji rođaci pripitomljenih ili gajenih vrsta; od medicinske, poljoprivredne ili druge ekonomske vrijednosti; ili socijalne, naučne ili kulturne važnosti; ili važnosti za istraživanje o očuvanju i održivom korišćenju biološke raznovrsnosti kao što su vrste-indikatori;
3. Opisani genomi i geni od socijalne, naučne ili ekonomske važnosti.

Aneks II

Dio 1

ARBITRAŽA

Član 1.

Strana-tražilac će obavjestiti sekretarijat da Strane prenose spor na arbitražu u skladu sa članom 27. Ovo obavještenje će navesti predmet arbitraže i naročito uključiti članove Konvencije ili protokola, čije je tumačenje ili primjena u pitanju. Ako se Strane slože o predmetu spora prije nego što se odredi predsjednik suda, arbitražni sud će definisati predmet. Sekretarijat će uputiti tako primljenu informaciju svim stranama ugovornicama ove Konvencije ili dotičnog protokola.

Član 2.

1. Sporovima između dvije strane, arbitražni sud će se sastojati od tri člana. Svaka strana u sporu će odrediti arbitratuora i dva tako naimenovana arbitratuora će na osnovu međusobne saglasnosti odrediti trećeg arbitratuora koji će biti predsjednik suda. Ovaj treći arbitratuor neće biti državljanin jedne od Strana spora, niti će njegovo ili njeno uobičajeno mjesto stanovanja biti na teritoriji jedne od ovih strana, niti će biti zaposlen u bilo kojoj od njih, niti se bavio ovim slučajem u bilo kom drugom svojstvu.
2. U sporovima između više od dvije Strane, Strane sa zajedničkim interesom će naimenovati jednog arbitratuora zajedno putem sporazuma.
3. Bilo koje prazno mjesto će biti popunjeno na način predviđen za početno naimenovanje.

Član 3.

1. Ako se predsjednik arbitražnog suda ne odredi u roku od dva mjeseca od naimenovanja drugog arbitratuora, Generalni sekretar Ujedinjenih Nacija će na zahtjev Strane odrediti predsjednika u roku od narednog dvomjesečnog perioda.
2. Ako jedna od Strana u sukobu ne naimenuje arbitratuora u roku od dva mjeseca od prijema zahtijeva, druga Strana može informisati Generalnog sekretara koji će izvršiti naimenovanje u roku od narednog dvomjesečnog perioda.

Član 4.

Arbitražni sud će donositi svoje odluke u skladu sa odredbama ove Konvencije, bilo kojim dotičnim protokolima, i međunarodnim pravom.

Član 5.

Arbitražni sud će odrediti sopstveni poslovnik, ukoliko se Strana u sukobu ne dogovore drugačije.

Član 6.

Arbitražni sud može na zahtjev jedne od Strana preporučiti suštinski važne privremene mjere zaštite.

Član 7.

Strane u sporu će olakšati rad arbitražnog suda, a naročito će, koristeći sva sredstva koja im stoje na raspolaganju činiti sledeće:

- a) Obezbjediti svu relevantnu dokumentaciju, informacije i olakšice; i
- b) Omogućiti mu da, kada je to potrebno, pozove svjedoke ili eksperte i da sasluša njihove izjave.

Član 8.

Strane i arbitratori su pod obavezom da štite povjerljivost bilo koje informacije koju prime kao povjerljivu u toku postupka arbitražnog suda.

Član 9.

Osim ako arbitražni sud ne odredi drugačije zbog posebnih okolnosti slučaja, troškove suda će snositi Strane u sporu podjednako. Sud će voditi evidenciju o svim troškovima i podnijeti završni račun stranama.

Član 10.

Svaka strana ugovornica koja ima interes pravne prirode za predmet spora na koju može uticati odluka u slučaju, može intervenirati u postupku uz saglasnost suda.

Član 11.

Sud može da sasluša i odredi protivzahtjeve koji direktno proističu iz predmeta spora.

Član 12.

Odluke kako o postupku tako i o predmetu arbitražnog suda donosiće se većinom glasova njegovih članova.

Član 13.

Ako se jedna od Strana u sporu ne pojavi pred arbitražnim sudom ili ne brani svoj slučaj, druga Strana može zahtjevati od suda da nastavi sa postupkom i da donese odluku. Izostanak Strane ili nedostatak odbrane slučaja Strane neće predstavljati prepreku za postupak. Prije donošenja konačne odluke, arbitražni sud se mora uvjeriti da je zahtjev dobro zasnovan kako činjenično, tako i pravno.

Član 14.

Sud će donijeti odluku u roku od pet mjeseci od dana kada se u potpunosti konstituiše, osim ako ne nađe za neophodno da produži vremensko ograničenje za period koji ne treba da bude duži od pet narednih mjeseci.

Član 15.

Konačna odluka arbitražnog suda će biti ograničena na predmet spora i navešće razloge na kojima je zasnovana. Sadržaće imena članova koji su učestvovali i datum konačne odluke. Svaki član suda može priložiti odvojeno mišljenje ili mišljenje neslaganja uz konačnu odluku.

Član 16.

Odluka je obavezujuća za strane u sporu. Ne postoji pravo žalbe, izuzev ukoliko se strane u sporu unapred nisu dogovorile o apelacionom postupku.

Član 17.

Bilo koja od Strana može svako neslaganje, do kojeg može da dođe između Strana u sporu u vezi sa tumačenjem ili načinom primjene konačne odluke, da podnese radi donošenja konačne odluke arbitražnom sudu koji je odluku donijeo.

Dio 2

IZMIRENJE

Član 1.

Komisija za izmirenje će se osnovati na zahtjev jedne od Strana spora. Komisija će osim ako se Strane drugačije ne dogovore, imati pet članova, od kojih će dva naimenovati svaka odnosna Strana i predsjednik koga su zajednički izabrali ovi članovi.

Član 2.

U sporu više od dvije Strane, one Strane koje imaju istovjetne interese imenuju zajedno svoje članove komisije dogovorno. Kada dvije ili više Strana imaju različite interese, ili kada postoji neslaganje po pitanju da li one imaju isti interes, one imenuju svoje članove odvojeno.

Član 3.

Ukoliko Strane ne izvrše bilo koje od imenovanja u roku od dva mjeseca od datuma podnošenja zahtjeva za obrazovanje komisije za pomirenje, Generalni sekretar Ujedinjenih nacija će ukoliko to od njega zatraži ona Strana koja je podnijela zahtjev, izvršiti ta imenovanja u roku od narednog perioda od dva mjeseca.

Član 4.

Ukoliko predsjednik komisije za pomirenje nije izabran u roku od dva mjeseca do dana kada je imenovan poslednji član komisije, Generalni sekretar Ujedinjenih nacija će ukoliko to od njega zatraži jedna od Strana odrediti predsjednika u roku od naredna dva mjeseca.

Član 5.

Komisija za pomirenje donosi svoje odluke većinom glasova svojih članova. Ona će, izuzev ukoliko se Strane u sporu ne dogovore drugačije, sama utvrditi sopstvenu proceduru. Ona će dati predlog za rješenje spora, kojg će Strane razmotriti u dobrim namjerama.

Član 6.

O neslaganju u vezi s tim da li komisija za pomirenje ima nadležnost, odlučuje komisija.